

Osnanilo

obertnikom, fabrikantom, fushinarjem, in vsem rokodelzam.

Letaf bo obertniška drushba *) veliko rasftavo obertnjine in rokodelskih rezhi sa ogled v *Ljubljani* napravila.

V pretezenim letu je namrezn ta drushba svoje peto sbéralifhe v Gradzu imela in je v tem sboru fklenila: *de naj bodo v létu 1844 obertnjine, ali rokodelske, fabrifke in fushinarfke rezhi in isdelki v Ljubljani sa velik ogled fofstavljeni is vfh deshela, ktere fo v tej drushbi pobratjene, namrezn is Shtajerskiga, Korofhkiga, Krajskiga, is sgorejne Avftrije in Salzburga. To bo tadaj njena tretja rasftava sa ogledovanje obertnjine teh deshela. V létu 1838 namrezn je bila v Zelovzu pervá, — v létu 1841 v Gradzu druga rasftava, h kterim fo pridni obertniki in rokodelzi krajske deshela veliko lepo isdelanih rezhi na ogled poflali; dofti rezhi fo ogledovavzi tudi pokupili in jih dobro plazhali.*

Obadvakrat fe je deshela velika frézha pergodila, de fo jih nafh previtli Zefar **FERDINAND** obifkali, in te rasftave ogledovali.

Namèn rasftavljenja obertnjine na ogled je ta le: *de fe umetnost in pridnost obertnikov in rokodelzov tiftih deshela, ki fo v tej drushbi pobratjene, rasglafi, in tudi s daljnimi kraji fo-snani; de fe kupzam, in tudi drugim ljudem, ki jih is unajnih deshela vfelej veliko ogledovat pride, pokashe, kakfhno blagó, in kako ga v domaznih deshelah isdelujejo, ali, kaj in kako obertniki in rokodelzi ene deshele, ali famo eniga kraja, ali zeló famizhne vafi in fabrike, to ali uno blagó perpravljajo, in obdelujejo; ali zhe fo morebiti v isdelovanju ti ali uni koriftnifhi ali pridnifhi memo drusih, ali morebiti zenezfhi v enakih delih.*

Obertniki, rokodelzi, fabrikanti in fushinarji dobijo *slate, frèberne ali bronafte svètinje* po vrednosti lepfhiga ali koriftnifhiga isdelka, ali pa faj *pohvalne pífma.*

Vodftvo obertniške drushbe v *Gradzu* rasglafi tadaj s tem spifkam, obertnikom, rokodelzam vfake forte fushinarjem in fabrikantom, de naj bodo v *Ljubljansko* ogledavno rasftavnizo take isdelke poflali, kakorfhne v fvojih krajih delajo; kakorfhne ljudje fploh, in kupzi nar vezh kupujejo, in take dobro in lepo isdelane rezhi, kakor jih ljudje navadno narediti vkashejo, in kakorfhne delavez vfaki zhaf in na vfako porozhilo narediti samore. Opomniti fe pa mora, de ni treba kakfhnih pofèbno dragih isdelkov famo k videsu, ali sa ozhi napafsti, perpravljati. Tudi menj vredne isdelke naj bodo poflali, zhe miflijo, de bi morebiti ljudem dopadli ali njim menj snani bili.

Naj bodo tadaj na ogled poflali *mnoge obertniške isdelke*, karkoli jih po v drushbi pobratjenih deshelah isdelujejo, kakor na drobno in na debelo v vfakdajni domazhi kupzhiji, in na daljne kraje gredó. Tudi frovo, ne isdelano blago bode sraven isdelaniga k rasftavi pripufheno, namrezn: predivo, konoplje, ovna, shima, fvila (shida) i. t. d., zhe kako pofebnost kashe. Naj pofhlejo podobe, ali modle sa mline, sa mlinfke in druge vodne kolefa, — podobe pofèbno noviga snajdenja i. t. d. Tudi lesena roba, kako lizhno fpletenje in kakfhno drugo pofebno rokodelftvo ne bo is rasftave islozheno.

*) Namen te drushbe fmo v pervim in drugim listu pretezeniga leta rasloshili.

Kdor mifli *prav velike* rezhi poflati, poftavimo: kolefelne in druge vosove, mafhine ali kaj taziga, kar veliko profora potrebuje, fe mora savoljo velikofsti takih rezhi poprej v pifarnizi obertniške drushbe (*v hifhi Nr. 195, v Šalendrovi ulizi bliso Brega v Ljubljani*) s befedo ali s spifanjem oglatiti, in mora pred povedati, kakfhno in koliko taziga bo poflal.

Sa pofhiljati nifo: *rezhi ali blago, ktero je sa shivesh, ali sa pijazho; tudi fhtazunarji, ki nifo famifabrikanti, nefmejo ptujiga blaga* is fvojih fhtazun poflati. Nobena rezh is deshela, ki nifo v to drushbo pobratjene, ne bo k rasftavi perpufhena.

Zhe je pa kdo *ud* te drushbe *naj bi bil ravno v nesdrusheni desheli doma, ima pravizo* fvoje isdelke v ogledavno rasftavo poflati. Zhe kdo is ptujih deshela tadaj shela, fvojo rokodelftvo pri ti rasftavi na ogled poftaviti, fe mora v to drushbo sapifati in sa letno plazhilo 5 goldinarjev odrajtati.

To fe vé, de vfakimu, karkoli bo v ogledavno rasftavnizo poflal, poflano blago vlaftno oftane; zhe pa morebiti shela, de bi fe njegovo blago prodalo, in po kakfhni zeni bi fe fmélo prodati, naj to komifarjam pove, kteri bodo poflano blago prejemali. Sna pa ne le komifiji, ampak tudi drugim fvojim snanzam in prijatlam to narozhiti, famo, de mora tife perfhone, kterim fvoje blago isrozhi, komifiji imenovati. Tudi mora povedati, kako in po kaki poti bi fe njegovo blago, ako fe ne prodá, nasaj na dom poflalo. Drushba sa prepeljavanje takih isdelkov isdajano plazhilo (*Fracht*) poverne, *zhe kdo to ravno povernjeno imeti shela; tode tudi to fe mora poprej komifarjam osnaniti. Kupez, kteri bi blago v rasftavnizi kupil, ima pravizo tisto fhe le po dokonzhanim oglédu vséti.*

Vfaki, kdor bo kaj na ogled poflal, naj da fvojimu isdelku — vfakimu kófzu pofèbej —, tako *imé*, kakor ga doma imenuje; naj sapifhe *ime fvojiga rokodelftva in obertnosti, fvojiga kraja, in ftanovanja; naj perdene kúp h kofu*, kteriga bi rad prodal. Vfe to fo sa kupze potrebne rezhi.

Iména rokodelzov, kteri bodo kaj na ogled dali, tudi vfe poflano blago bo v pofebnim spifku ozhitno na snanje dano, bo povedano, koliko fe bo prodalo, koliko ne. Obertniki in rokodelzi, kteri bodo slate, frèberne ali bronafte svètinje dobili, in kteri bodo s pífmam pohvaljeni, tiftih iména bodo fhe pofèbno *v nafhah novizah* na snanje dane.

Mefez in dnevi, kadar fe bo obertnjina v tekozhim letu rasftavljati in ogledovati sazhela, bomo ob fvojim zhafu v teh novizah ozhitno rasglafili; sdaj le famo toliko povemo, de te rasftave *pred mefzam Velikim travnam* ne bo, ampak posneje. Tudi *kraj*, kamor fe bodo sa rasftavo namenjene rezhi v *Ljubljani* pofhiljale, in kar je drusiga vediti treba, bodemo v pravim zhafu osnanili. — Perpravljajte fe tadaj pozhasi, ki miflite, tukaj fvoje rokodelftvo na ogled poftaviti!

Vodftvo notrajno- in sgorno-avftrijanfke obertniške drushbe
v Gradzu 12. Profenza 1844.

Hifhna mati vezh s ozhmí, kakor pa s rokó ftorí.

K nékimu mnihu, ki je bil v iménu, de sna módre in fkrivnóftne fvéte dajati, je prifhla shéna, in mu toshila, kakó de per njéni hifhi smirej gré flabfhi, in de hódí nefrézha sa nefrézho, sdaj pri shivini, sdaj drugjé. Umni mosh is befedi té shéne

kmalo sposná, de je tudi na nji veliko leshézhe, de fe per hifhi takó godí; ker namrezn le rada bolj dolgo leshí, in na domazhe ljudi premálo gléda. On tadaj dá shèni, ki ga je profila sa posébin pomozhek, saperto fhkatlizo, rekózh: „Vsemite to fhkatlizo, pa nikar je ne odpirajte; temuzh fleher-ni dan jo nefite prèzej ob jutru po vfi hifhi okróg, po vfi hramih, in tudi pri shivini; bodete vidili, de vam bo to pomagálo: ob letu mi pa fhkatlizo spet nasaj prinésite.“

Shèna vsème veféla, kar fe ji je dalo, gré na fvoj dom, in ftorí, kakor ji je biló rezhèno. Pèrvi dan, kadar nèfe fhkatlizo okróg, najde déklo v vinfkim hramu, ki fi je fkrivaj vin tozhila. Drugi dan vidi per konjih, de fo bres vse klaje, in de hlapza ni domà. Tretji dan sapási kuhinjfko deklo, ki fi je poséбно jéd naprávljala. Tako vfaki dan fe prepri-zha, kakó fe per hifhi fhkóda godí, in je s tém prifiljena, to in drugo popraviti; in kmalo fe je pri hifhi boljshi kasálo.

Ko léto okróg pride, shaloftna nèfe fhkatlizo mnihu nasaj, in prófi, ji jo fhe puftiti, ker saréf veliko mozh imá v fèbi, in je per hifhi vse veliko boljshi. Módri mosh ji odgovori, de ji ni potreba fhkatlize, ampak naj le smiraj tako zhuje nad hifho, kakor sdaj, in bo smiraj tako dobro fhlo. Ker pa shèna nezhe le verjéti, on odprè fhkatlizo, in pokashe, de ni nizh taziga notri, temuzh le listik, s tem napifam:

„Zhuje in glej, kaj v hifhi fe godí;
Dófti sgube tak odvernefh ti.“

P. H.

Urno, kaj je noviga?

(Pezh s shelésno zevjo) kakor jo je v 20. listu pretezheniga leta tefarfki mojster Pajk v podóbi popifal, fe prav dobro obnafha. Vrednik teh noviz jo je v fvojim stanifhu narediti puftil in mu je prav po vólji. Mojstru Pajku fe moramo ozhitno sahvaliti, de nam je kurjavo fvetoval, ktero bode gotovo vfak hvalil, ki jo bo poskufil. Ako fi je fhe kdo tako pezh narediti puftil, naj nam tudi na snanje da, kako njemu flushi.

(Gospod Ferlan) fo, od posebniga prisadétva sa polajfhanje kmetijfkih dél in sa poboljshanje kmetijftva vnéti, eno pinjo, kakor je v 18. listu narifana in popifana, sa z. k. kmetijfko drushbo zhifto fami naredili in jo pred nekimi dnovi v pifarnizo kmetijfke drushbe posflali, kjer jo vfak lahko vidi. Poskufili jo bodemo in potém osnanili, kar bo nafha fkuflnja pokasala.

(Švet fe je preobernil.) Na Rufovfkim konez Grudna toshijo, de fhe nizh sime nimajo in jug zeflam filno fhkodo déla in bolésni usrokuje. Na Lafhkim v Rimfkim pa fo she 8. Grudna pretezheniga leta toshili, de she dolgo tako hude sime nifo imeli. Blishnje in daljne gore fo bile she takrat polne fnega.

(Nova svijazha goljfati.) Pred kratkim je fhel na Dunaju neki zhlovek memo fhtazune in ubije drago lepo fhipo v predalu, kjer ima kuzpez blago na ogled rasftavljeno, pa tako, kakor de bi bil po nefrezhi va-njo funil. Šlushabniki kupza fo koj is fhtazune pritekli in djali, de mora fhkodo poplazhati, sakaj fhpa veljá pet goldinarjev. Zhlovek, kteriga bi bil vfak kakiga gospoda mislil, fe ne

brani fhkode plazhati in jim podá en bankovz sa 100 goldinarjev, rekózh: „de nima drobniga denarja.“ Dali fo mu 95 goldinarjev nasaj in ko je she goljuf davno odfhel, fo sposnali, de je bankovz ponarejen (folfh) bil. — Kakfhne goljfi je fi vunder ljudjé v velikih meftih smiflijo!

(Šveti Ozhe Papesh) fo velike zerkvene opravila v boshizhnih prasnkih in ob novim letu fami opravljali. Njih sdravje je fadaj prav terdno.

She drugi pregovori ali vremenfki prerok sa tifte, ki mu hozhejo — verjéti.

Zhe fonze v sazhetku Profénza v rudézhkafth meglah is-haja, pomeni, de bo zhes léto obilno vetrov in viharja.

Ako pa vefélo in zhifto iside, dobriga léta sa vino in fadje obéta.

Ako na dan Vinzenza fonze pezhe, fladko vinze fosori, in fe v jeféni dober kup dobi.

Lepo in perjasno svétiga Pavla spreobernenje, je rodovitniga léta osnanenje.

Je pa ta dan oblazhen, deshévin ali fe mora s fnégam vojfkovat', bo mogel tudi lazhen trébut vezhkrat pod rébram vafovati.

Pogofne plohe v Profénzu — malo vina; malo vode, veliko vina.

Gromi in blifki v simfkim kvatrah; huda sima v kosmatih kapah.

Ako je v Profénzu gorkota, bo v jeféni firota. V Profenzu merslo, de poka, bo v jeféni fadje in moka.

K.

Sahvalfhnja.

Jeft dolej podpifan fim bil po sposnanju umnih sdravnikov savoljo hude bolesni v smertni nevarnosti. Rozhnoft gospoda Andreja Valentinzhka, komisijfkiego sdravitela is Prema poleg Biftrize me je od smert otela in svoji veliki drushini sopet ohranila. Naj bo dobrotniku tukaj is zeliga ferza in ozhitno sato sahvaljeno! Bog pa naj nam ohrani fhe vezh let tega Gospoda, ki je fkosi svojo umetnoft bolnikam nafhe in blishnih komisij she tolikokrat ljubo sdravje ohranil!

Josef Jagfetizh,

poseftnik v Podgrajah v Kastelnovfki komisiji.

Shitni kup.	U Ljubljani		U Krajnju	
	20. Profénza.		15. Profénza.	
	fl.	kr.	fl.	kr.
1 mernik Pfhénize domazhe	1	20	1	30
1 „ „ banafhke	1	25	1	30
1 „ Turfhize . . .	1	3	1	6
1 „ Sorfhize . . .	—	—	1	10
1 „ Ershi . . .	1	—	1	5
1 „ Jezhmena . . .	—	54	—	—
1 „ Profa . . .	—	59	1	3
1 „ Ajde . . .	—	—	1	10
1 „ Ovfa . . .	—	56	—	39

Zena presfizhev v Krajnju 15. Profénza:
Presfizhi tésheljshi forte po 5 ½ do 6 krajzarjev funt.
Šphèh po 13 goldinarjev in 20 krajzerjev zent.